

**ЎРТАЧИРЧИҚ ТУМАНЛАРАРО
ИҚТИСОДИЙ СУДИНИНГ**

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН
ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

**Ўртачирчиқ тумани
2023 йил 28 ноябрь**

Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий судининг судьяси Х.Н.Равшанов раислигида, судья ёрдамчиси Ф.Қулматов котиблигида, даъвогар вакили Ж.Рустамов (*судга тақдим этган 2023 йил 28 ноябрдаги №28/11-23-сонли ишончномаси асосида*) ва жавобгар вакили У.Мухитдинов (*ишончномасиз, судга тақдим этган шахсини тасдиқловчи ҳужжати асосида*) иштирокида, даъвогар – Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилояти ҳудудий бошқармаси “Ohangaron Don” АЖ манфаатида жавобгар – “Хасан Ро`латов Барака” фермер хўжалиги ҳисобидан “Ohangaron Don” АЖ фойдасига 11 164 510 сўм асосий қарз ва суд харажатини ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича иқтисодий ишни Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий судининг биносида, очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

а н и қ л а д и:

Даъвогар – Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилояти ҳудудий бошқармаси “Ohangaron Don” АЖ манфаатида Ўртачирчиқ туманлараро иқтисодий суди даъво ариза билан мурожаат қилиб, жавобгар – “Хасан Ро`латов Барака” фермер хўжалиги ҳисобидан “Ohangaron Don” АЖ фойдасига 11 164 510 сўм асосий қарзни ва суд харажатини ундиришни сўраган.

Даъвогар ушбу иқтисодий ишни Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилояти ҳудудий бошқармаси вакиллари иштирокисиз кўриб чиқишни сўраган. Суд ушбу ишни даъвогар Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Тошкент вилояти ҳудудий бошқармаси вакили иштирокисиз кўриб чиқишни лозим деб топди.

Даъвогар вакили суд мажлисида иштирок этиб, жавобгар суд муҳокамаси кунига қадар 11 164 510 сўм асосий қарздорликни бартараф этганлиги боис, даъво талабидаги асосий қарздорликни рад қилишни сўради.

Жавобгар вакили суд мажлисида иштирок этиб, жавобгарнинг даъвогар олдида 11 164 510 сўм асосий қарздорлик мавжуд эмаслигини айтиб, даъвогарнинг даъво талабини рад қилишни ва суд харажатини “Ohangaron Don” АЖга юклатиш ҳақида қонуний ва адолатли қарор қабул қилишни сўради.

Суд, тараф вакиллари тушунтиришлари ҳамда кўрсатувларини тинглаб, ишдаги мавжуд ва тақдим этилган ҳужжатларни ўрганиб, қуйидаги асосларга кўра даъвогарнинг даъво талабини рад қилишни ҳамда ишни кўриш билан боғлиқ суд харажатларини даъвогар зиммасига юклатишни лозим топади.

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси 333-моддасига асосан, қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради.

Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси 236-моддасида мажбурият мажбурият шартларига мувофиқ, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса иш муомаласи одатларига ёки одатда қўйиладиган бошқа талабларга мувофиқ лозим даражада бажарилиши кераклиги белгиланган.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 68-моддасида белгиланганидек, ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

Суд мажлисида даъвогар вакилининг тушунтиришлари ва ишдаги мавжуд ҳужжатлардан кўринишича тарафлар ўртасида, яъни даъвогар – “Ohangaron Don” АЖ ва жавобгар – “Хасан Ро`латов Барака” фермер хўжалиги ўртасида “Бошоқли дон маҳсулотлари олди-сотди” шартномаси тузилган (кейинги ўринларда Шартнома деб юритилади).

Тузилган шартноманинг 1.1-бандига асосан, “Хўжалик” – “Хасан Ро`латов Барака” фермер хўжалиги “Тайёрловчи”га – “Ohangaron don” АЖга ушбу шартноманинг 1.2-бандида кўрсатилган товар-буғдойни сотиш, “Тайёрловчи” – “Ohangaron don” АЖ эса “Хўжалик”га шартноманинг 1.2-бандида кўрсатилган миқдорда ва тартибда сифатли бошоқли дон уруғлигини сотишга томонлар ўзаро келишишган.

Шартнома шартларидан келиб чиқиб, даъвогар кўрсатилган миқдордаги уруғлик билан жавобгарни таъминлаган. Ушбу маҳсулотлар жавобгар томонидан иш ҳужжатларида мавжуд бўлган тегишли равишда электрон ҳисоб варақ-фактураларга асосан қабул қилиб олинган.

Иш ҳужжатларига тақдим этилган “Ohangaron Don” АЖ ва “Хасан Ро`латов Барака” фермер хўжалиги ўртасида 2023 йил 23 август ҳолатига икки томонлама тузилиб тасдиқланган ўзаро ҳисоб-китобларни солиштириш далолатномаси ва судга тақдим этилган №102-сонли, №101-сонли электрон ҳисобварақ-фактураларга, ишончнома ва юк хатларига кўра, жавобгарнинг даъвогар – “Ohangaron Don” АЖдан олган уруғлик маҳсулоти топширилган. Аммо, жавобгар топширилган уруғлик маҳсулоти учун жавобгар томонидан даъвогар судга даъво ариза тақдим қилганга қадар даъвогар – “Ohangaron Don” АЖнинг олдидаги 11

164 510 сўм асосий қарздорликни тўлиқ баратараф этиб қўйганлигини суд муҳокамасидаги ҳисоб-китоблар, иш ҳужжатларига тақдим этилган тарафлар томонидан тузилиб тасдиқланган электрон ҳисоб-фактуралар билан аниқланди.

Ушбу ҳолат, даъвогар томонидан судга тақдим этилган электрон ҳисобварақ-фактуралар, ишончнома, юк хати ҳамда иш ҳужжатларидаги маълумотлар, икки томонлама тарафлар ўртасида тузилиб тасдиқланган ўзаро солиштирма далолатномасида ўз аксини топган.

Суд муҳокамасида тараф вакили иштирокида ҳисоб-китобларга асосан жавобгарнинг даъвогар олдидаги асосий қарзи мавжуд эмаслиги суд муҳокамасида ўз исботини топди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 66-моддасига кўра иш бўйича далиллар ушбу Кодексда ва бошқа қонунларда назарда тутилган тартибда олинган фактлар ҳақидаги маълумотлар бўлиб, улар асосида суд ишда иштирок этувчи шахсларнинг талаблари ва эътирозларини асословчи ҳолатлар, шунингдек низони тўғри ҳал қилиш учун аҳамиятга эга бўлган бошқа ҳолатлар мавжудлигини ёки мавжуд эмаслигини аниқлайди. Бундай маълумотлар ёзма ва ашёвий далиллар, экспертларнинг хулосалари, мутахассисларнинг маслаҳатлари (тушунтиришлари), гувоҳларнинг кўрсатувлари, ишда иштирок этувчи шахсларнинг тушунтиришлари билан аниқланади.

Ушбулардан келиб чиқиб, даъвогарнинг жавобгар – “Хасан Ро`латов Барак” фермер хўжалиги ҳисобидан “Ohangaron Don” АЖ фойдасига 11 164 510 сўм асосий қарзни ундириш талаби мавжуд ва тақдим этилган ҳужжатлар, тараф вакилининг кўрсатувларига асосан ўз исботини топмаганлиги боис, суд даъвогарнинг мазкур даъво талабини рад қилишни лозим деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 118-моддасига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади. Юқоридагилардан келиб чиқиб, ушбу иқтисодий ишни кўриб чиқиш бўйича суд харажатларини даъвогар зиммасига юклашни лозим деб топди.

Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси 236, 242, 333-моддаларини, Ўзбекистон Республикаси Олий Хўжалик суди Пленумининг “Мажбуриятларни бажармаганлик ёки лозим даражада бажармаганлик учун мулкӣ жавобгарлик тўғрисидаги фуқаролик қонун ҳужжатларини қўллашнинг айрим масалалари ҳақида”ги №163-сонли қарори талабларини ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Иқтисодий процессуал кодексининг 118, 176-179, 186-моддаларини қўллаб, суд

ҚАРОР ҚИЛДИ:

Даъвогарнинг даъво талаби рад қилинсин.

Даъвогар - "Ohangaron Don" АЖ томонидан олдиндан тўлаб чиқилган 33 000 сўм почта харажати инобатга олиниб, унинг зиммасида қолдирилсин.

Даъвогар - "Ohangaron Don" АЖ ҳисобидан Республика бюджетига 330 000 сўм давлат божи ундирилсин.

Ҳал қилув қарори қабул қилинган кундан эътиборан бир ойлик муддат ўтгач, қонуний кучга киради.

Ҳал қилув қарори қонуний кучга кирганидан кейин ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарорига нисбатан, ҳал қилув қарори қабул қилинган кундан эътиборан бир ой ичида ушбу суд орқали Тошкент вилояти суди апелляция инстанциясига тегишли тартибида апелляция шикоятини бериш (протест келтириш) мумкин.

**Раислик қилувчи, судья
Х.Н.Равшанов**

